

MCQ - SEMESTER -II MAHATMA GANDHI UNIVERSITY M.A.
PROGRAMME IN SANSKRIT VEDANTA 2

BRAHMSUTRA

Course code SA040201

1. ब्रह्मसूत्रस्य कर्ता कः ?
(a. जैमिनिः, b. कपिलः , c. व्यासः)
2. ब्रह्मसूत्र नामक ग्रन्थः कुत्र अन्तर्भवति ?
(a. स्मृति प्रस्थाने , b. श्रुति प्रस्थाने , c न्यायप्रस्थाने)
3. ब्रह्मसूत्रे कति अध्यायाः सन्ति ?
(a. 5.b. 4, c. 7)
4. अस्प जगतः उत्पत्तिस्थितिनाशकारणं किमिति अद्वैतिनः वदन्ति ?
(a. नारायणः , b. माया , c. ब्रह्म)
5. प्रधान कारणवादिनः के?
(a. वेदान्तिनः, b. सांख्याः, c. नय्यायिकाः
6. ज्ञानं कस्मात् संजायते ?
(a. सत्वात् , b. तामसात् ,c . राजसात्)
7. सांख्यमतानुसृत्य अस्य जगतः कारणं किम् ?
(a. अचेतनं प्रधानम् ,b. स चेतनं प्रधानं , c. ब्रह्म)
8. परमाणुकारण वादिनः के !
(a. नैयायिकाः, b . वेदान्तिनः, c. सांख्याः)
9. "----- आप्नोति परम् " |
(a. लौकिकः , b. लौकिकाः, c. वेदान्तिनः)
10. जगद्व्यापारे कः अधिकृतः ?
(a. परः ईश्वरः , b. जीवात्मा , c. मुक्तः)
11. अनावृत्तिः इति पदस्य कोऽर्थः ?
a. आवरणं b. न पुनरावृत्तिः , c. अवृत्तित्वं)
12. तरति शोकं ----- कः ?

- a. अज्ञानि , b. आत्मवित् b. अनात्मा
13. ब्रह्मसूत्रे कति सूत्राणि सन्ति ?
a. 535, b.553, C.555
14. ब्रह्मसूत्रे प्रथमाध्यायस्य नाम किम् ?
a. साधना अध्यायः , b. विभूत्यध्यायः , c. समन्वयाध्यायः
15. ब्रह्मसूत्रमधिकृत्य आचार्य पादेन कृतं भाष्यम् किम् ?
a. अणुभाष्यं, b. शङ्कर भाष्यम् c. श्रीभाष्यम् ।
16. ब्रह्मसूत्रस्य अपरनाम किम् ?
a. वैय्यासितसूत्रम् , b. पूर्वमीमांसासूत्रम् , c. सांख्यसूत्रम् ।
17. शारीरक मीमांसा नामकग्रन्थस्य कर्ता कः ?
a. जैमिनिः, b. बादरायणः, c. कणादः ।
18. शारीरक शब्दार्थः - - - - - भवति ।
a. शरीरम् b. अनात्मा c. आत्मा ।
19. वेदान्त दर्शनस्य आधारग्रन्थाः।
a. श्रुतित्रयम् , b. प्रस्थानत्रयम् c. सूत्रत्रयम् ।
20. ब्रह्मसूत्रे कति अधिकाराणि सन्ति?
a. 119, b.191, c.911
21. " सकारणं करणाधिप अधिपो नचास्य किञ्चिजनिता न चाधिपः " कः?
a. ब्रह्म , b. अविद्या c. आकाशः ।
22. पुरुषः सत्सम्पत्तिसमये - - - - - नाम्नि प्रसिद्धः भवति ।
a. सुषुप्तिः b. तैजसः, c. स्वपिति ।
23. सांख्य सिद्धान्तमनुसृत्य प्रधानं - - - - - भवति ।
a. चेतनम् , b. अचेतनम् c. चेतनाचेतनम् ।
24. अचेतनं प्रधानं न जगत्कारणं भवितुमर्हति इति के वदन्ति?
a. सांख्याः b. वेदान्तिनः, c. नैयायिकाः ।
25. प्राज्ञेनात्मना संपरिष्वक्तो न बाह्यं वेदनानतरं कः ?
a. जीवः. b. ईश्वरः c. अविधा ।
26. " तस्माद्वा एतस्मादात्मन आकाशः संभूतः" " आत्मनः एवेदं सर्वम् " इत्यादि श्रुतयः - - - - - दर्शयन्ति ।
a. आत्मनः कारणत्वम्, b. असत्कारणत्वम् , c. प्रधानकारणत्वम् ।
27. अद्वैतवेदान सिद्धान्तमनुसृत्य अस्य जगतः उपादानकारणं किम्?
a. माया, b. जीवः c. ब्रह्म ।
28. अस्य जगतः निमित्तकारणम् किमिति अद्वैतिनः वदन्ति ?
a. ब्रह्म b. अविद्य c. ईश्वरः ।
29. "प्रकृतिश्च प्रतिज्ञा दृष्टान्तानुरोधात्" - अत्र प्रकृति शब्दस्य कोऽर्थः?
a. प्रधानम् b. उपादानकारणम् , c. अविद्या ।
30. वेदान्तसूत्रमिति प्रसिद्धः ग्रन्थः कः ?
a. ब्रह्म सूत्रं , b. योगसूत्रम् . c. मीमांसासूत्रम् ।

31. बादरायणस्य परनाम किम्?
a. व्यासः , b. वाल्मीकी, c. वसिष्ठः ।
32. ब्रह्म सूत्रे प्रथमं सूत्रं किम् ?
a. अथाऽतो ब्रह्म जिज्ञासा b. अथ योगानुशासनम् c. अथातो धर्मजिज्ञासा।
33. " अन्यातो ब्रह्मजिज्ञासा " इत्यत्र अन्य शब्दस्य कोऽर्थः?
a. मङ्गलार्थः b. आनन्तर्यार्थः c. अनन्तरार्थः ।
34. शून्यवादिनः के?
a. सांख्याः b. वेदान्तिनः, c. बौद्धाः ।
35. "असद्वा इदमग्रा असीत्" इति केषामभिप्रायः ?
a. वेदानिनां . b. नय्यायिकानाम् c. बौद्धानाम् ।
36. " स्मृतिरूपः परत्र पूर्वदृष्टावभासः " इतिलक्षणम् - - - - भवति ।
a. ब्रह्मणः b. अभ्यासस्य c. अध्यासस्य
37. जैनमतनिराकरणं कस्मिन् अधिकरणे अन्तर्भवति ?
a. ई षत्यधिकरणे b. समुदायाधिकरणे c. एकस्मिन्नसम्भवाधिकरणे ।
38. " यावज्जीवं कर्म कुर्वत्यपि विदुषि पुरुषे न कर्मलोपाय भवति" कस्मात् ?
a. विद्या सामर्थ्यात् b. ईश्वरानुग्रहात् c. कर्मफलाभावात् ।
39. " विद्यया - - - - - "
a. ज्ञानं लभते , b. अमृतमश्नुते, c. धनवान् भवति ।
40. " उपमर्द च " इत्यत्र उपमर्द पदस्य कोऽर्थः?
a. उपमानम् b. नाशं c. सृष्टिः
41. " संध्ये सृष्टिराह हि " इत्यत्र संध्या शब्दस्य अर्थः कः ?
a. अस्तमयः . b. सृष्टिः c. स्वप्नः ।
42. संध्याधिकरणे किं प्रपञ्च्यते ?
a. जीवस्य संसार गतिभेदः b. जीवस्य मोक्षोपायः c. जीवस्थ अवस्थाभेदः
43. " तदेव शुक्रम् - - - - - तदेवामृतं उच्यते "
a. माया , b. जीवः , c. ब्रह्म
44. " ज्ञानकर्म समुच्चय वादिनः के?
a. अद्वैतिनः b. मीमांसकाः c. द्वैतिनः
45. " जानादेव तु कैवल्यम् " इति केषामभिप्रायः ?
a. अद्वैतिनां b. सांखानां c. बौद्धानाम् ।
46. ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्ये उपोत्घातभाष्यस्य अपरनाम किम्?
a. शाङ्करभाष्यम् b. मङ्गलाचरणम् c. अध्यासभाष्यम्
47. ब्रह्मसूत्रमधिकृत्य मध्वाचार्येण कृतं भाष्यं भवति - - - - ।
a. अणुभाष्यम् b. श्रीभाष्यम् , c. भामति
48. ब्रह्मसूत्रमधिकृत्य रामानुजाचार्येण कृतं भाष्यं भवति - - - - - ।
a. भामति b. श्रीभाष्यम् c. अणुभाष्यम् ।
49. " नात्माऽश्रुतेर्नित्यत्वाच्चताभ्यः " इति सूत्रेण किं विवक्ष्यते ?

- a. आत्मनः अनुत्पाद्यत्वं , b. आत्मनः अनित्यत्वं c . आत्मनः अज्ञानत्वम्।
50. "तस्मान्नैवात्मनोत्पद्यते प्रलीयते च " इति केवमनिप्रायः ?
a. अद्वैतिनां b. द्वैतिनां c . विशिष्टाद्वैतिनां ।
51. "अविरोधच्चन्दनवत् " इति सूत्रेण किं उच्यते ?
a. जीवस्य महत्परिणामत्वं b. जीवस्य अणुपरिमाणत्वम् c. जीवस्य मध्यम परिणाम त्वम् ।
52. आराग्रमात्रोद्देश्यस्योपि दृष्टः इति श्रुतिः किं दर्शयति ?
a. जीवस्य परिणामत्वं b. जीवस्य मोक्षोपायः , c. जीवस्य महत्त्व परिमाणत्वम्।
53. "यस्मिन् प्राणः पञ्चधा संविवेश " कस्मिन् ?
a. आत्मनि b. शरीरे c . संसारे
54. "एषोऽणुरात्मा चेतसा वेदितव्या " इति केषामभिप्रायः ?
a. अद्वैतिनां b. द्वैतिनां c . विशिष्टाद्वैतिनां
55. शरीरे आत्मनः स्थानं कुत्र भवनिर
a. बुद्धौ b. मनसि . हृदि
56. अणोरपि सतो जीवस्य सकलदेहव्यापिकार्यं न विरुध्यते कस्मात् ?
a. चैतन्यगुण व्याप्तेः b. जडगुणव्याप्तेः c . अणुत्वगुण व्याप्तेः
57. " आलोकस्य आनखाग्रेभ्यः " इति चैतन्यगुणेन समस्थशरीरव्यापित्वम् दर्शयति - कस्य?
a. जीवस्य b. अविद्यायाः c . प्रकाशस्य
58. अर्धवैनाशिकाः इति प्रसिद्धाः दार्शनीयाः के ?
a. नैयायिकाः b. वेदानिनः b. वैशेषिकाः
59. वैशेषिकाः अर्धवैनाशिकाः इति मन्यन्ते - कस्मात् ?
a. युक्तिहीनत्वात् b. अयुक्तिहीनत्वात् वेदविरोधात् च c . बौद्धसिद्धान्तस्वीकारात्
60. विज्ञानवादि के?
a. योगाचार बौद्धाः b. सौत्रान्तिकाः c . माध्यमिकाः
61. विज्ञानवादिनः के?
a. योगाचार बौद्धाः b. सौत्रान्तिकाः c . माध्यमिकाः
62. शून्यवादिनाः के ?
a. बौद्धाः b. वैशेषिकाः c . माध्यमिकाः
63. आख्यातिवादिनाः के?
a. मीमांसकाः b. वेदाङ्गिनः c . सांख्याः
64. अन्यथाख्यातिवादिनाः के ?
a. वैशेषिकाः b. नैयायिकाः c . मीमांसकाः
65. रूपविज्ञान वेदना संज्ञा संस्कार संज्ञकाः : - - - ।
a. पञ्चस्कन्धाः b. पञ्चभौतिकपदार्थाः c. पञ्चप्रव्याणि
66. समुदायभावानुपपत्तिः कस्मादिति वेदान्तिनः मन्यते?

- a. समुदायी नाम चेतनत्वात् b. समुदायिनाम द्रव्यत्वात् c. समुदायिनां चैतव्यत्वात्
67. अणुभङ्गवादिनः के?
a. वेदान्तिनः b. बौद्धाः c. वैशेषिकाः
68. उत्तरक्षण उत्पद्यमाने पूर्वः क्षणः निरुद्धयत - इति केषामभिप्रायः ?
a. नैयायिकानां b. बौद्धानां c. मीमांसकानाम्
69. ब्रह्मसूत्रे समुदायाधिकरणस्य विषयः कः?
a. नैयायिकमतनिरासः b. बौद्धमतनिरासः c. मीमांसकमी निरासः
70. उदासीनानां मानीहमानानामपि जनानाम् अभिमतसिद्धिः स्थाल यदि - - - अभ्युपगम्येत।
a. भावार भावोत्पत्तिः b. अभावात् भावोत्पत्तिः c. अभावादभावोत्पत्तिः
71. " तदन्तर प्रतिपत्तौ रंहति संपरिष्वक्तः प्रश्ननिरूपणाभ्याम् " अत्र रंहति इति पदस्य कोऽर्थः?
a. गच्छति b. आवृणोति c. तिष्ठति
72. " तदन्तरप्रतिपत्तौ जीवः देह बीजैर्भूतसूक्ष्मैः संपरिष्वक्तः रंहति इति केषामभिप्रायः ?
a. वेदान्तिनां b. सांख्यानां c. नैयायिकानाम्
73. " अन्यत्रान्यधर्माध्यासः " इति अध्यास लक्षण केषाम् ?
a. बौद्धानां b. वेदान्तिनः c. मीमांसकानाम्
74. यत्र यदध्यासः तद्विवेकाग्रह निबन्धनो भ्रमः इतिके वदन्ति ?
a. वेदान्तिनः b. वैशेषिकानां c. सांख्याः .

ANSWER KEY

1=c	16=a	31=a	46=c	61=c
2=c	17=b	32=c	47=a	62=a
3=b	18=c	33=b	48=b	63=a
4=c	19=b	34=c	49=a	64=b
5=b	20=b	35=c	50=a	65=a
6=a	21=a	36=c	51=b	66=a
7=b	22=c	37=c	52=a	67=b
8=b	23=b	38=a	53=b	68=b
9=a	24=a	39=a	54=a	69=a
10=a	25=a	40=b	55=a	70=b

11=b	26=a	41=b	56=a	71=a
12=b	27=c	42=c	57=a	72=a
13=c	28=a	43=c	58=c	73=a
14=c	29=b	44=c	59=b	74=b
15=c	30=c	45=a	60=a	